

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca.

Stoji za
celo leto 3 gl. —
pol leta 1 „ 60
četrt „ — „ 80
(Posamezno štev.
15 kr.)

Oznanila,
kratka natisnena,
od vrste 15 kr.

Naročnina,
oznanila in reklamnaja
pošiljajo se
upravnistvu
v Maribor.

Odrte reklama-
ncije so
poštne prosto.

POPOTNIK.

Glasiło

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
uredništvu
v Maribor,
Reiserstrasse 8.

Pismom,
na katera se želi
odgovor,
naj se pridene
primerna poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se ne oziramo.

Nefrankovani pisma
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
ocene poslani knjige
se ne vračajo.

Slovenskemu učiteljstvu pričetkom leta 1893.

Preteklo je zopet leto, četrto odkar obstoji „Zaveza slovenskih učiteljskih društev“. Kaj je „Zaveza“ za slovensko učiteljstvo že vse storila, znano je itak iz dotičnih poročil. Dosedanji občni zbori „Zaveze“, na katerih so se spoznali tovariši, pobratili učitelji z Kranjske, Primorske in Štajerske, na katerih se je razgovarjalo o raznih splošnih in pojedinih zaprekah, ki ovirajo napredek slovenskega šolstva, poudarjalo in kazalo na razne krivice, ki težé bodi-si v materialnem ali duševnem oziru slovensko učiteljstvo, vse to bilo je nekako pripravljajnje, pričetek na ono delo, za katerim mora težiti slovensko učiteljstvo, da doseže oni namen, katerega si je pri ustanovitvi raznih društev, osobito pa „Zaveze“ zadalo. Čaka nas še mnogo, mnogo dela v današnjih, za učiteljstvo kaj resnih časih! A trud in delo naj nas nikar ne plašé, vse premagamo, ako smo jedini, složni, delavni! Vsak slovenski učitelj, vsaka slovenska učiteljica pa je poklican (poklicana), da po svojih močeh deluje v prosep in razevit slovenskega šolstva. Vsled tega direktorij „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ vse učiteljstvo uljudno vabi, da v petem letu zaveznege obstanka z združenimi močmi teži za vsem, kar ima povzdigniti slovensko šolstvo, podkrepiti bodi-si v materialnem ali duševnem oziru slovensko učiteljstvo na Koroškem, Kranjskem, Primorskem in Štajerskem,

Duševno napredovati je pa učiteljstvu le mogoče, ako dobiva redno tečne hrane bodi-si po knjigah ali po časopisih. „Pedagogičsko društvo“ oskrbuje nam razne pedagoške knjige, a „Popotnik“ in „Učiteljski Tovariš“ delujeta vrlo za izobrazbo in napredek učeljstva. „Zaveza“ vse te tri najtopleje priporoča p. n. slovenskemu učeljstvu! Podpira naj glasiło zavezno „Popotnik“, podpira razevit družega, zlasti za Kranjsko velevažnega šolskega lista „Učiteljskega Tovariša“ — in ne pozabi na „Pedagogičsko društvo v Krškem“!

Izjavi koncem leta 1892 in oklicia h novemu letu 1893 teh naših dveh šolskih listov pa silita direktorij „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ slovensko učeljstvo prositi, da naj svoja šolska lista ne le duševno — s spisi, temveč še bolj materialno — s točnim vplačevanjem naročnine, podpira. Ni ga menda med učeljstvom, kateri bi ne dal revežn, prosečemu ga, jeden krajcar v dar — in če bi se to tudi vsak dan zgodilo. Vendar pa je znabiti kateri učitelj, katera učeljica, tolik skopuh, da sam sebi — svojemu duhu, odreče ta krajcar, da noče izdati tega krajcarja vsak dan za jeden ali drugi šolski list. Predrago slovensko učeljstvo, osobito oni, kateri so z naročnino bodi-si pri tem ali drugem šolskem listu še v neredu, storite svojo stanovsko dolžnost! Ako vsak

učitelj, vsaka učiteljica ta donesek, mali dar jednega krajevarja vsak dan, prinese na oltar izomike in napredka slovenskega šolstva, videli bomo kmalu sad tega daru. Slovensko učiteljstvo boče lahko še bolj ponosno na svoja šolska lista — „Popotnika“ in „Učiteljskega Tovariša“, ponosno na svoje „Pedagogiško društvo“!

Direktorij „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ v Dolenjem Logatci
dne 10. januarja 1893.

Vojteh Ribnikar,
predsednik.

Psihologični listi.

Piše ravnatelj H. Schreiner.

I.

Čemu je učitelju dušeslovnega znanstva treba? Naš namen.

(Dalje.)

Ko smo se prepričali o važnosti in o potrebnosti našega predmeta, hočemo še svojo nalogo nekoliko natančneje opredeliti. Da bi nekako natančneje označili predmet, s katerim se nameravamo v psihologiških listih baviti, dali mu bomo ime „pedagogiška psihologija“. Kako si to mislimo, naj nam razjasnita ta-le primera.

Ako opazujoč po isti krajini potujejo rastlinoslovec, zemljėslovec ali geolog, rudar, oratar in slikar, imajo pred seboj vsi iste predmete, toda poleg vkupnega, kar boče vsak zapazil, opazil boče vsak tudi nekaj posebnega. Vsak teh opazovalcev je gledal s posebnim zanimanjem, z nekako posebno oboroženim okom. Vsak je nekaj nalašče ogledal, kaj drugega nalašče prezrl, marsikaj mu je ostalo skrito, ker ni imel očesa za to. Slično je, ako se kdo loti s posebnim namenom kakega znanstva. K učitelju kemije hodijo n. pr. v šolo: lekarniki, plavžarji, poljedelci, zdravniki itd., da bi se od njega učili. Tukaj se morajo vsi vkup učiti. Poleg tega pa se zanima vsaka skupina teh učencev za nekaj posebnega: vedeti hoče, kako se dá kemija na njemu posebnem praktičnem polji uporabiti. Vse, kar znanstvo mimo tega zmōre, jih ne zanima. Vsled tega so tudi posebne učne knjige uporabne kemije n. pr. za poljedelstvo, barvarstvo itd. Kakor s kemijo, tako je tudi s psihologijo. Bogoslovec jo potrebuje nič manj nego modroslovec, isto tako praktični duhovnik, učitelj, državnik, zdravnik itd. Vsak izmed teh, ki se za njo zanimajo, pa boče po svojem poklietu psihologijo vprašal česa drugega; v nekaterih delih njenega obsega boče na tanko povpraševal, morebiti da boče celō več vprašal, nego mu bo psihologija mogla odgovoriti, druge dele boče le naglo predirjal, morebiti, da se jih niti dotaknil ne bo. S kakšno pravico smo torej gori rekli „pedagogiška psihologija“ in kaj hoče ta naslov povedati, boče znabiti sedaj vsakemu jasno.

Pedagogična psihologija je nasproti goli ali znanstveni, uporabna psihologija, spajajoča s teoretičnim značajem gole psihologije značaj praktične věde. Dočim si namreč gola, znanstvena psihologija prizadeva popisati in razjasniti pojedine duševne tvarine samo po njihovi stvarni medsebojni zvezi, ne gledé na njih praktično uporabnost, določuje pedagogična psihologija nekako praktično smatrališče, kojemu služi kakor z ozirom na izbor, tako tudi z ozirom na obravnavanje tvarine. Mnogo je vprašanj, katera mora obravnavati gola psihologija in ki so ji velike važnosti, na katera natančneje se ozirati pedagogična psihologija nima nobednega povoda, ker nimajo praktičnega pomena. Ampak za pedagogično psihologijo je pri izboru tvarine vselej merodajno vprašanje: Čemu to? Je-li posredno ali neposredno potrebno in koristno pravilnemu, vzgojevalnemu in poučevalnemu delovanju, da se to zna in razume, ali pa ne? In ako ni, opravičena je brez

dvojbe pedagogična psihologija, ako izpusti točke, ki njenemu namenu niso bistvene in važne, ker niso praktične.

Od druge strani pa mora gotovo pedagogična psihologija marsikaj v svoje področje vsprejeti, čemur ni prostora v navadnih, znanstvenih dušeslovjih. Kajti pedagogična psihologija mora obsegati psihologično podlago in pogoje za vse vzgojevalne in poučevalne naloge, mora torej pokazati, kako vsaka v njej obravnavana točka po nekoliko zahteva, po nekoliko omogoči ali obteži, da se tako ali drugače pri vzgoji in pouku vpliva.

Posebno se mora poudarjati, da se pedagogična psihologija ne bavi, nasproti goli, znanstveni psihologiji, s človeškim duševnim življenjem sploh, ampak osobito z duševnim življenjem otroške dōbe, ki je podvržena vzgoji. Otroško duševno življenje se mora tukaj mnogo natančneje in širje obravnavati, nego se to po navadnih psihologijah nahaja. Posebno skrbno se mora tukaj razjasniti, kako se s časom polagoma razvija otroško duševno življenje. Kajti vzgoja spolnjuje svojo nalogo le tedaj, ako neprenehoma vpliva na dušo, dokler se otrok razvija, od začetka dokler ne doseže gojenec neke zrelosti in samostojnost. To pa le zamore, ako se pri vsaki stopinji ravna po tedanjem stanu otroškega razvitja, torej ako pozna in razume to vsakokratno stanje.

Predno se lotimo svoje naloge, treba nam je še povedati nekoliko besed o metodi dušeslovski. Pokazati pot, po kateri pride dušeslovje do svojega znanja, zdi se nam za naš namen tembolj potrebno, ker smo prepričani, da bode le tisti učitelj s pridom uporabljal dušeslovne nauke, ki se jih ne bode samo iz knjige učil, ampak ki bode sam zasledoval duševno delovanje: vsak učitelj dušeslovec, kakor smo gori rekli. Naš namen bode se le tedaj dosegel, ako se nam posreči čitatelje napotiti k dušeslovnemu opazovanju.

V obče more dušeslovje kreniti na dvojno pot. Prva pot, ki so jo hodili modroslovci do najnovejše dōbe, se trudi najti kako splošno, kako višjo resnico, iz katere bi se dale razumeti vse pozameznosti. Zato, ker premišljuje in ugiba, katera bi bila tista višja resnica, ker se hoče postaviti na višje stališče, raz katero bi mogli vse, kar je nižje, pregledati, prilega se tej metodi kaj zelo ime „spekulativna“ (razmišljavna) (Lampe). Ker izpeljuje ali izvaja iz splošnih pojmov posebne, imenuje se tudi izpeljavna ali izvodna (deduktivna) metoda.

Druga metoda opira se na izkušnjo. Le to velja, kar se vé iz izkušnje. Ta izkušnjska ali empirska metoda hodi torej tisti pot, ki ga je Bacon Verulamski († 1626) učil hoditi prirodznanske véde, ki so dosegle na tem poti od tistih dōb tako velikanske uspehe. Nasproti izvodni metodi opira se izkušnjska na pojedine resnice ter se trudi in poskuša, da bi zasledila iz posameznih opazovanj in izkušenj najdenih pojavov duševnega življenja navodnim ali induktivnim potom splošne zakone.

Viri iz katerih zajema dušeslovje svoje znanstvo so dvojni: opazovanje in poskus.

Gradivo, ki nam ga opazovanje podaja, je sicer neizmerno obilno; kajti pojavi duševnega življenja so brez konca mnogovrstni in število človeških duš je nešteto. Toda velika težkoča izvira iz tega, da se pojavi duševnega življenja ne javljajo pojedini vsak za-sé, ampak različni pojavi so med seboj tolikerno zamotani in zapleteni, da je navadno jedva mogoče pojedine razsebiti. Zategadel je gostokrat silno težko spoznati vzročno zvezo različnih pojavov, rekše težko je spoznati, kako pojedini pojavi vplivajo drug na drugega, kako so med seboj zavisni, kateri je vzrok, kateri posledica drugega. V takem slučaju poslužujejo se prirodznanske véde poskusa. Pri poskusu ima opazovalec pogoje v svoji oblasti. On lahko, kakor se mu potrebno zdi, izključi nekatere pogoje, druge lahko spreminja. Na ta način mu je mogoče medsebojno zvezo prikaznij določiti ter najti določen izraz za prirodne zakone. Na dušeslovnem polju poskusi sicer tudi niso popolnoma izključeni, toda jih uporaba je omejena na gotove slučaje. In baš tam, kjer bi jih bilo

najbolj treba, pri tako zvanih izpeljanih duševnih stanih, so poskusi nezvršljivi, ker se z dušo človeško ne more in ne sme ravnati, kakor bi bilo v svrhu poskusa potrebno.

Tem večjega pomena pa je opazovanje. Opazovanje je četverno: 1. opazovanje samega sebe, 2. lastno opazovanje drugih, 3. tuje opazovanje sebe, in 4. tuje opazovanje drugih.

Opazovanje samega sebe je najvažnejši vir dušeslovnih raziskavanj. Le sami na sebi moremo neposredno spoznati duševno stanje. Toda to opazovanje ni lahko. Težavno je zategadelj, ker je pri tem opazovanju opazujoča oseba in oseba, ki se opazuje, ista. Človek ne more stopiti tako rekoč iz sebe, da bi se opazoval, kakor kakšno tujo stvar. Opazovanje samega sebe je le mogoče zadosti treznim in mirnim ljudem, ki imajo za to zadosti znanja in izobraženosti. Razun tega pa so nekateri duševni položaji, v katerih sploh ni mogoče, da bi opazovali samega sebe. Sem spadajo začetki zavednosti v otroški dobi, navdanja ali razvnetja (afekti), ko človek sam ne vè, kaj dela itd. Opazovanje samega sebe pa tudi za to ne zadošča, ker ne pride vsak posameznik v vsakovrstne razmere v življenji, da bi mogel izkusiti, kako se spreminja naša duševnost v tistih razmerah. Zatorej je treba v dopolnilo opazovanju samega sebe, lastnega opazovanja drugih. O duševnosti drugih oseb sklepamo vsled njih obnašanja in njihovih izpovedij. Tako se razširi krog duševnih pojavov in resnice čez ozke meje pojedinčeve. Mi spoznavamo različne osebnosti v različnih duševnih položajih. Tako se nam razjasni vpliv telesnosti, nravi (temperamenta), vzgoje, občeovanja, poklica itd. na duševni razvoj. Posebno poučno je v tem oziru opazovanje otrok, divjakov, umobolnih, zločincev, ljudij, ki nimajo vseh čutil in različnih čudakov.

Pa to lastno opazovanje itak ne more dušeslovca oskrbeti s tolikim gradivom, da bi ž njim shajal. Nazadnje mora tudi na pomoč poklicati opazovanja drugih zanesljivih opazovalecev. Takšna opazovanja nahajajo se v narodoslovji, v zgodovini, v potopisih in životopisih, v pesniških izdelkih itd. Iz vseh teh virov mora dušeslovec zajemati. Pri uporabi tujih opazovanj je treba velike previdnosti in se ni kar slepo zanašati se na druge, ampak treba je vedno primerjati tuje podatke z lastno izkušnjo in s podatki zanesljivih mož, ki so se že izkazali.*)

*) Kdor se hoče nadalje poučiti o virih, iz katerih zajema dušeslovec, naj čita dotično poglavje v Fr. Lampe: „Dušeslovje“ I. Pisatelj.

Slovniske črtice.

VIII.

Prilastek, določilo osebkove besede.

Pri obravnavi prilastka se učenci seznanijo s pridevniki, dotičnimi zaimki, števnik, deležniki (o samostalnikih v rodilniku ter o 5. in 6. sklonu s predlogom smo jih že seznanili pri sklanjanji samostalnikov) treba bo jih za naprej poučiti o drugih sklonih).

Konečno: Prilastek more biti: 1. pridevnik; 2. zaimek; 3. števnik; 4. deležnik; 5. samostalni v rodilniku in samostalni s predlogom.

Hočemo danes osebkovo besedo vladajočih glagolov „Laja“, „Cvili“, „Dirja“ natanko pojasniti in določiti!

Najdeni stavki: 1. Zvest pes laja. 2. Naš pes tuli. 3. Vsak pes laja. 4. Plavajoč pes ne laja. 5. Pes našega soseda cvili. 6. Pes s košatim repom dirja. Govori se o vseh 5 stavkov. N. pr.: Poglejmo si četrti stavek!

O čem se pripoveduje? (— o lajanji). Je to res? (Ni res). O čem pa? (da pes ne laja). Kako se glasi torej naznanilo? (Ne laja). Kakšno naznanilo je to? (— nikavno).

„Ne laja“ je naznanilo, nikavno, ter že stavek itd.: Vladajoči glagol v 3. osebi potrebuje itd. Vprašajte po osebkovi besedi! Kdo ne laja? (Pes je osebkova beseda in sicer samostalnik . . . na vprašanje kdo? Ker je osebkova beseda samostalnik, torej jo lahko pojasnjujemo. Vprašajmu po pojasnilu! Kakšen pes ne laja? (Plavajoč: je prilastek in sicer deležnik sedanjega časa, stoji pred samostalnikom, ter se vjema ž njim v spolu, številu in sklonu). Osebkovo besedo in prilastek podčrtamo jedenkrat, ker obé določujete glagolovo osebo (osebki).

Plavajoč pes ne laja.

Obrazec:
ne laja
/   \
pes
|
Plavajoč

S črto na levo doli kažemo na itd.; z navpično črto pa na prilastek, ki se v stavku tudi jedenkrat podčrta, ker pojasnjuje osebkovo besedo. Obedve določujete glagolovo osebo; kajti osebkova beseda ni nič novega gledé na osebo, temveč samo jasnejši izraz za glagolovo 3. osebo, za osebek.

Pes s košatim repom dirja.

Obrazec:
dirja
/   \
pes
|
z zrepom
|
košatim.

Vprašajmo po prilastku! Kakšen pes dirja? (z repom: je prilastek in sicer samostalnik v orodniku s predlogom, stoji za samostalnikom, ter se ne vjema ž njim kakor prilastki pred njim stoječi. S kakšim repom? (košatim: je prilastek in eicer pridevnik, stoji pred samostalnikom — med predlogom [z se je spremenil pred „k“ v „s“] in samostalnikom — ter se vjeme itd.)

Do sedaj smo glagolovo osebo ter osebkovo besedo določevali in sicer s prilastkom, ako je osebkova beseda bila samostalnik.

Za naprej hočemo določevati tudi glagolovo vsebino ali dopovedek. Določila glagolove vsebine (dopovedkova določila) bodemo dvakrat podčrtali.

N. pr. Prinesi palico! Mati pomaga hčeri. Natrgajte rožie! Mislim na konec.

O čem se pripoveduje v 1. stavku? (— o prinešenji). Iz česa obstoji vladajoči glagol. „Prinesi!“ Iz glagolove vsebine „prinesti“ in druge glagolove osebe. Določimo glagolovo vsebino „prinesti!“ Vprašajmo po določilu! Kaj prinesi? („palico“ je dopolnilo in sicer samostalnik v tožilniku, žensk. spola, jednine. Kaj je: palico?)

Glagolovo vsebino (dopovedek) smo določili z dopolnilom, katero v stavku dvakrat podčrtamo.

Prinesi **palico!**

S črto na levo doli kažemo na itd.; tukaj ni nobedne.

Obrazec: prinesi

/   \
o   palico

S črto na desno doli kažemo na določilo glagolove vsebine (dopovedka) „prinesti“ na dopolnilo, ki podčrtamo v stavku dvakrat.

Kako se glasi glagolova vsebina vladajočega glagola „pripomaga?“ (— pripomagati.) Določimo jo ter vprašajmo po določilu! Komu pripomaga mati? (hčeri: je določilo glagolove vsebine ali dopovedkovo določilo in sicer samostalnik v dajalniku; lahko ga zovemo dopovedkov dajalnik ter ga v stavku podčrtamo dvakrat. N. pr.:

Mati pripomaga **hčeri**. Obrazec: pripomaga

S črto na levo doli itd.

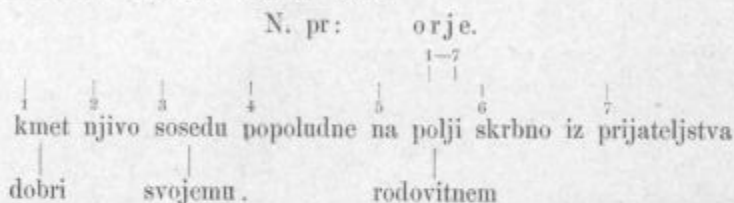
/   \
Mati   hčeri.

S črto na desno doli kažemo itd.

Povejte mi naznanilo tretjega stavka! (Natrgajte!) Določite glagolovo vsebino ter vprašajte po določilu! Česa natrgajte? „Rožič“ je določilo glagolove vsebine (dopovedkovo določilo) v rodilniku; kratko: dopovedkov rodilnik. Se nagovorjenim zapoveda, da bi vse rožice potrgali? (Ne, temveč samo toliko, kolikor jih potrebujejo. Glejte ta d o p o

Na ta način naj določujejo učenci glagolovo osebo in vsebino sledečih naznanil: Piše, Orje, Pase itd. ter naredé obrazce sami.

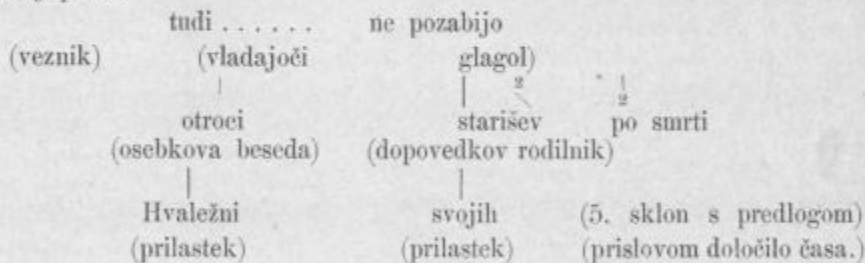
Po tem takem pride učenec do gotovega ter jasnega prepričanja, da v vsakem vladajočem glagolu določujemo a) glagolovo osebo (osebek), b) glagolovo vsebino (dopovedek) ter spoznava natanko, katera določila spadajo k glagolovi osebi, katera h glagolovi vsebini. Na ta način zna učenec vsak prost stavek razčleniti ter ga spraviti v obliko vzornih obrazcev, iz katerih lahko natančno spoznava razmerje in odvisnost posameznih določil gledé vladajočih glagolov, čegar moč tudi prešine najdaljša stavkova določila.

V „Drugej Čitanki“ čitamo v 15. spisu „o siroti Jerici“ prvi stavek: Hvaležni otroci svojih starišev tudi po smrti ne pozabijo.

O čem se dopoveduje? (— o pozabljenji.) Je to res N? To ni res. O čem pa? (O nepozabljenji.) Kako se torej glasi naše naznanilo? „Ne pozabijo“ je naznanilo, nikavno ter že stavek, ker je vladajoči glagol v 3. osebi itd. Vprašajte naprej! Kdo ne pozabi! („Otroci“ je osebka beseda in sicer samostalnik itd. Kateri (kakšni) otroci ne pozabijo? „Hvaležni“ je prilastek itd. Obe določili podčrtamo jedenkrat, kajti pojasnjujete glagolovo tretjo osebo. Vprašajte po besedi „tudi“. Po tej besedi ne moremo vprašati: govorni razpol „tudi“ je veznik, ki veže „hvaležne otroke“ z njihovimi stariši gledé na naznanilo „ne pozabijo“ po smrti. Koga hvaležni otroci ne pozabijo? (Starišev: je dopovedkov roditelj, katerega v stavku podčrtamo dvakrat, ker določuje glagolovo vsebino (dopovedek). Tako vprašajo otroci naprej po vseh določilih („svojih: prilastek k „starišev“; „po smrti“ 5. sklon s predlogom izrazuje na vprašanje kedaj? čas.)

Napišite ta stavek ter podčrtajte določila glagolove osebe (osebka) jedenkrat, določila glagolove vsebine (dopovedka) pa dvakrat. Bodete veznik „tudi“ tudi podčrtali? (Ne.)

Hvaležni otroci **svojih starišev** tudi **po smrti** ne pozabijo. Naredite obrazce! Kam bodete zapisali veznik „tudi“? (— pred vladajoči glagol ter bodemo med njima naredili nekaj pikic.

S tem bi bila končana obravnava stavkov, v katerih ima vladajoči glagol s svojim obsegom primerno vsebino.

Zdaj še le pride na vrsto obravnava stavkov, v katerih se nahaja vladajoči glagol „sem, si, je itd.“ z velikim obsegom ter z majhno vsebino; kajti tudi ta vladajoči glagol ima v sebi glagolovo vsebino „biti“ in glagolovo osebo, kateri tudi moramo določevati, kakor pri vseh drugih vladajočih glagolih.

Konečno pa sledé stavki z navideznimi osebkovimi besedami v roditelju, dajalniku in tožilniku, katere niso določila glagolove osebe, ampak glagolove vsebine, a osebkove besede se dajo določiti, kakor sem v V. spisu pokazal. (Nadaljuje se.)

Slovstvo.

Ocene.

„Johann Amos Comenius.“ Sein Leben und seine Werke. W. Kayser. Hanover-Linden. Verlag von Manz und Lange. 1892. Cena 2 marki.

Ta knjiga vzlic mnogobrojnim spisom o Komenskem, ki so v zadnjih dveh letih zagledali beli svet, nikakor ni odveč. Nasprotno, Kayserjeva knjiga popolni prav občutljivo praznino v novejšem Komenskyjevem slovstvu. Med tem ko namreč spisi o Komenskem, o kojih smo o svojem času na tem mestu spregovorili, deloma le pojasnjujejo dogodke iz življenja proroka mej pedagogi na podlagi novejših proiskavanj, deloma pa podajejo anthologije iz njegovih del, se ozira pred nami ležeča knjiga v prvi vrsti na Komenského glavna pedagoška dela in na njegov pedagoški pomen. Vsebina knjigi je tako-le razvrščena: I. Comenius Leben (1—12); II. Comenius Schriften u. zw.: 1. Die große Unterrichtslehre. 2. Die Schule der Kindheit. 3. Der Abriss der Volksschule. 4. Der Vorläufer der Pansophie. 5. Die pansophische Schule (13—83); III. Comenius Bedeutung: 1. Comenius Quellen. 2. Comenius Bedeutung für sein Zeitalter. 3. Comenius Bedeutung für die spätere Zeit und für die Gegenwart (84—134). IV. Schluss: 1. Warum ist Comenius für jeden Lehrer von Bedeutung? 2. Was kann jeder Lehrer vom Comenius lernen? (135—148).

V drugem oddelku se podaje vsebina navedenih knjig precej popolno, deloma tudi od besede do besede: Ta misel je jako srečna, kajti tako se seznanj marsikateri učitelj, ki ne more dobiti del Komenskega, s poglavitnimi mislimi njegovimi. Marsikdo, ki bi se prestrašil vseh del, se bo poprijel teh posnetkov, iz njih pa se mu bo — o tem ni dvomiti — pisatelj priljubil tako, da bode čutil potrebo, spoznavati ga popolnoma.

V tretjem oddelku se dostojno uvažuje pomen Komenskega in se dokazuje, v kolikor se je Komensky opiral na svoje prednike (Iv. H. Alstedt, Iv. Val. Andreae, Volb. Ratke, Baco de Verulam in J. L. Vives) in v kolikor je bil samostalen; dokazuje se, da je Komenski ne le neposredno vplival na šolstvo svoje dóbe, ampak da so nastali tudi šolski redi, zlasti šolska naredba vojvode Ernesta pobožnega po vplivu Komenskega. Dokazuje se dalje, da vodje pedagogi naslednje dóbe niso mislili na temeljito razširjanje in vpoštevanje pedagoških načel Komenskyjevih. Še-le po izdanih dveh znamenitih delih: K. Raumerjeve „Geschichte der Paeda-

gogik“ in K. Schmidtove „Geschichte der Paedagogik in weltgeschichtl. Entwicklung itd.“ v katerih se prvič uvažuje temeljito in pravično važnost Komenskega, se pač ne more več govoriti o preziranju Komenskega.

Naposled se dokazuje, da je dolžnost vsakega naprednega učitelja slušati besede tega genija. Priporočamo knjigo najtopleje vsem častilcem Komenskega. Sch.

Novosti.

Ravnokar došel nam je prvi sešitek težko pričakovane knjige „Slovensko-nemški slovar“, izdan na troške rajnega knezoškofa ljubljanskega Antona Alojzija Wolfa. Uredil M. Pleteršnik. V Ljubljani. Tiskala „Katoliška Tiskarna.“ 1893. Cena sešitku 50 kr. Kakor kaže že prvi zvezek (â do *cerenje*), smemo Slovenci biti ponosni na to znamenito delo, ki je po vsebini ne le jako temeljito pregledno in porabno sestavljeno ampak se odlikuje tudi po lepi zunanji obliki. Priporočamo je torej najtopleje p. n. slovenskemu učiteljstvu v prav obilno naročbo.

„Levstikovi zbrani spisi.“ Uredil Francisek Levec. IV. zvezek. Proza II. Ljubljana. Iz. pl. Kleinmayer & Fed. Bamberg. 1892. Str. 316. — Ta prelepa knjiga, katera nas seznanja z jezikoslovnimi in estetičnimi načeli Levstikovimi, z njegovimi nazori o vseh strokah pesništva, a tudi z mislimi tega največjega kritika slovenskega o nekaterih splošnih narodnih rečeh, obsega nastopno temeljite in zanimljive spise:

„Pegam in Lambergar.“ Napake slovenskega pisanja. — Gospodoma nasprotnikoma. — Odgovor sestavku „Potrebe Slovencev gledé prirodnih věd.“ — „Sreča v nesreči.“ — Odgovor odprtemu pismu. — Še nekaj v zadevah „odprtega pisma“. — Slovenska Matica. — Zatoženi samoglasnik. — Čitalnično stanovanje in narodni dom. — Slovensko-nemški slovar. — „Ilija Gregorić ali kmečki kraj.“ — O Vodnikovem-rokopisu. — Tolmač.

Ne dvomimo, da bo učiteljstvo prav pridno segalo po teh prelepih knjigah, ki so ne samo po vsebini, ampak tudi po zunanji opravi prava dika vsakej knjižnici.

„Jurčičevi zbrani spisi.“ Uredil Fr. Levec. Založila in izdala „Narodna Tiskarna“. Zvezek XI. Str. 312. — Ta pred kratkem izdani predzadnji zvezek Jurčičevih zbranih spisov prinaša drama-

tične spise („Tugomer“, — „Berite Novice“ — „Veronika Deseniška“) in pripovedne pesmi. Cena elegantno vezanemu izvodu 1 gld. brošuranemu 60 kr. Dobiva se v „Narodni Tiskarni“ pri A. Zagorjanu in po vseh knjigarnah.

„Anton Janežičev slovensko-nemški slovar“. Tretji natis. Predelal in pomnožil Franc Hubad, c. kr. gimnazijalni profesor v Celovci 1893. Založila tiskarna družba sv. Mohorja. Str. 900.

S to novo izdajo Janežičevega slovarja, katerega prvi in drugi natis je že davno pošel, je družba sv. Mohorja odpomogla res živi potrebi, za kar smo ji lahko hvaležni. Gospod predelovatelj in urednik slovarju, gospod profesor Hubad pa je svojo nalogo

tudi srečno rešil, kajti nova izdaja je skrbno urejena in zdatno pomnožena. Ker tudi v tiskovnem oziru ustreza najstrožjim zahtevem, lahko knjigo najtopleje priporočamo. — Cena mehko vezanemu iztisu je 3 gld., trdo v polusnje vezanemu iztisu 3 gld. 50 kr. Po pošti 15 kr. več.

„Obrtno knjigovodstvo“, katero je spisal dr. T. Romih in založila tiskarna Dragotina Hribarja v Celji, je od učnega ministerstva pripoznana za šolsko knjigo na obrtnih nadaljevalnih šolah in za ročno knjigo za obrtnike. Cena vezanemu iztisu je določena na 1 gld.

„Rusko pravopisanje za učence“. Spisal Aleksander Iljič Jeljsin, poslovenil dr. Jenko. Ponatis iz „Slovanskega Sveta“. Trst. Tiskarna Dolenc, 1892. Str. 28, cena 10 kr.

Doneski k zgodovini naših šol.

Piše Ivan Strelac.

(Dalje od št. 21. 1892. l.)

Na tej šoli poslovali so sledeči učitelji:

Marko Janez Miha od 1724 do 1735. Bil je potem „ludi magister“ pri Sv. Benediktu v Slov. gor od 1735 do 1739, kjer je bil s soprogo Lizo še 13. maja 1739 boter. Dne 23. aprila 1740 sprejel ga je župnik v Ljutomeru „propria auctoritate“ za učitelja; tukaj se je pa l. 1745 radi bolehnosti službi odpovedal ter 3. junija istega leta 60 let star umrl.

Domanjko Bernard od 1735 do 1742. Od tod odšel je k Sv. Vrbanu blizu Ptuja in 1746. l. menjal z Francem Gansterjem, organistom pri Sv. Benedikta, kjer je služboval do l. 1750.

Čep Franc Ksav. od 1742 do 1763. Rojen pri Sv. Lenartu v Slov. gor 1720. Bil je ludimagister pri Mali nedelji, 1740 do 1742. Pri Sv. Lovrenci je 24. oktobra 1761 pokopal ženo Marijo, staro 34 let, 6. maja 1762 pa se je zopet oženil s Trezo Amring.

Janšič Jožef od 18. aprila 1763 do 1771. Podpisal se je na orglah kot „Mössner und Schulmaister alda“ ter kako dolgo je služboval.

Markovič Simon od 1772 do 1775. Bil je prej učitelj in organist pri Sv. Marjeti pod Ptujem od 1768 do 1772. Pri Sv. Lovrenci bil mu je 12. februarja 1775 rojen sin Franc Ksav.

Ganster Jožef od 1775 do 1787. Imenuje se „ludi magister“ 19. septembra 1775, ko mu je žena Neža roj. Kropelj rodila hčerko Marijo Ano.

Kokel Gregor od 1787 do 1799. Bil je v Jursincih št. 157 dne 18. septembra

1787 star 22 let poročen z 25 letno Katarino Jež, ter bil 19. aprila 1797 še boter.

Štuhec Jožef od 1799 do 1816. Rojen pri Sv. Juriji ob Ščavnici 16. marca 1777. Bil je „aeditus“ v Žetalih 1796 do 1799, ko je prišel k Sv. Lovrencu. L. 1811 imel je 35 učencev. Poročilo Kellnerjevo pravi, da ga v šoli namestuje kaplan Franc Cvetko. Od tod šel je k Sv. Lenartu pri Veliki nedelji 1816 do 1819, odkoder je na tihem odšel k Sv. Duhu na Staro goro, kjer je bil od 1. novembra 1819 do 1821. Tamošnja šolska kronika pravi, da je bil od tod pregnan, ter je pri Sv. Lovrenci v Lenčaku v neki viničariji od lakote umrl.

Vrečer Lovrenc od 1816 do 1836. Tukaj umrla mu je 8. septembra 1827 žena Marija roj. Fras. Od tod prišel je k Sv. Benediktu v Slov. gor. 1836 in je 1840 tamkaj umrl.

Fras (Vraz) Janez od 1836 do 16. oktobra 1844. Rojen v Jarenini 23. marca 1811, učitelj postal 8. januarja 1829. Bil podučitelj: v Jarenini od 8. januarja 1829 do 1. novembra 1834; pri Sv. Lenartu v Slov. gor. od 1. novembra 1834 do 1836, ko je prišel kot učitelj k Sv. Lovrencu. Menjal je z Jožef Bezjakom od Sv. Marjete na Pesnici in služboval tukaj do 30. avgusta 1880, ko je stopil v pokoj.

Bezjak Jožef od 17. oktobra 1844 do 10. januarja 1863. Rojen pri Sv. Vrbanu pri Ptuji 1. maja 1794, učitelj postal 1. novembra 1818. Bil je učitelj pri sv. Marjeti ob Pesnici od 1830 do 16. oktobra 1844,

ko je prišel k Sv. Lovrencu, kjer je umrl 10. januarja 1863.

Možina Janez, provizor od 10. januarja do 30. aprila 1863. Več o njem glej „Popotnik“ 1892 št. 59.

Belec Janez od 1863 do 1878. Rojen pri Sv. Juriji ob Ščavnici 17. maja 1833, učitelj postal 21. oktobra 1852. Bil podučitelj pri Sv. Petru pri Mariboru 1852 do 1856, pri Sv. Bolfanku v Slov. gor. 1856 do 1859; učitelj pri Svetinjah 1859 do 1863 in prišel od tod k Sv. Lovrencu. Meseca februarja 1878 odšel je v Pürgg pri Irdning-u in je sedaj nadučitelj v Jurklostru.

Šijanec Franc slušbuje od 15. sept. 1878. Rojen pri Sv. Andražu v Slov. gor. 25. oktobra 1845, učitelj postal 1. novembra 1869. Služboval kot učitelj v Borštu v Istriji od 1. novembra 1869 do 4. okt. 1872, potem v Svetinjah do l. 1876. Tega leta prišel je k Sv. Duhu pri Lučanah, od tod pa 1878 k Sv. Lovrencu.

6. Sv. Anton v Slov. gor.

Snežnobela cerkev sv. Antona v Slov. gor., sezidana l. 1526 je bila blizo sto let podružnica Sv. Benedikta. V začetku sedemnajstega stoletja postala je samostalna župnija z lastnim dušnim pastirjem ter je imela že rano tudi učitelja. Znaná so nam imena sledečih tukajšnjih cerkovnikov-učiteljev:

Ošešek Matjaž „aedituus-ludimagister“. Njegova soproga Neža mu je dne 10. decembra 1687 rodila sina Tomaža, dne 1. decembra 1689 pa hčerko Nežo.

Pukl Andrej, „aedituus ad s. Antonium“, je služboval od druge polovice decembra 1689 do 1698. Potem je služil drugod, a l. 1707 prišel nazaj k Sv. Antonu, kjer je ostal menda do l. 1713.

Ošešek Matej, najbrž sin prejšnjega, imenuje se v letih 1698 do 1700 kot „aedi-

tuus“. Soproga Tereza mu je porodila dne 29. avgusta 1698 hčerko Marijo. Leta 1705 bil je ludimagister na Hajdini.

Divader Štefan, „aedituus ludimagister ad s. Antonium“, omenja se v matičnih knjigah kot boter v letih 1700 do 1706. Soproga Marija mu je dne 15. marca 1705 rodila sina Jožefa.

Roškar Andrej „aedituus“ je l. 1713. prišel od Sv. Lovreca v Slov. gor., a že po novem letu je šel nazaj ter bil pri Sv. Lovrenci pokopan dne 26. aprila 1714.

Gonssee (Gomzi) Jurij, naveden je kot „aedituus ecclesiae“ — „ludimagister“ v matrikah l. 1714 in 1715.

Pred Roškarjem služboval je tukaj zopet že imenovani Andrej Pukl od 1707 do 1713. S soprogo Lizo je imel v tem času dvoje otrok, namreč: dne 8. aprila 1708 Heleno in dne 28. marca 1709 Jožefa, Leta 1713 je odšel k Sv. Juriju ob Ščavnici, kjer se l. 1716 imenuje boter, ostal pa je menda do l. 1719, ko je nastopil isto službo ondotni domači rojak Janez Vrabl.

Pukl Andrej, sin zgoraj imenovanega, roj. l. 1688 je služboval pri Sv. Antonu od 1722. do 1748. l. Dne 2. maja 1724 bil je kot vdovec poročen s Kristino, vdovo Petra Breznika. Ta mu je l. 1726 porodila sina Andraža. Leta 1728 imel je celó pomočnika Tomaža Ambringa. Nasledoval ga je njegov sin

Pukl Andraž (1748 do 1770), ki je kot „aedituus ad s. Antonium“ vzel dne 11. februarja 1749 pri sv. Vrbanu pri Ptuji v zakon Barbaro, hčer tamošnjega ludimagistra Franca Gausterja. Njegova hči Urša je dne 13. junija 1778 vzela vdoveca Matija Šabederja, ki je svojemu tastu (pokopanemu pri Sv. Antonu dne 13. jun. 1770) sledil kot „ludimagister“. (Nadaljuje se.)

Društveni vestnik.

Maribor. Učit. društvo za mariborsko okolico imelo je dne 5. t. m. v učiliščnem poslopju v Mariboru svoje glavno zborovanje, katerega se je vsled slabega vremena vdeležilo le pičlo število društvenikov. Bilo nas je baš komaj toliko, da je bilo močee zborovati.

Točno ob 10. uri uvede se zborovanje s praktičnim učnim poskusom „o spisji po Maks Schieffl-ovi metodi“. Imel ga je vadnični učitelj g. Fistravec s svojimi učenci tretjega šolskega leta. — Po končanem pouku in ko so učenci odšli, vnel se je o

novi metodi prav živahen razgovor, katerega se je udeleževalo več takih učiteljev, ki so se imeli že dovolj boriti s sedanjo metodo tega predmeta. — O tem učnem poskusu in o razpravi poročamo „Popotu.“ bralcem v posebnem poročilu; danes naj zadostuje opomba, da so navzoči sledili poučevanju gosp. Fistravca z živim zanimanjem in da so krepko pritrtili g. predsedniku, ko se je predavatelju v imenu navzočih za njegov trud pristrčno zahvalil.

Dopisi: a) „Štajerske učiteljske zaveze, b) gosp. Ribnikarja in c) „Pedagog. društva v Krškem“ vzeli

so se na znanje in se dopis a) izročil odboru, gledé na c) pa je prevzel g. Franc Krajnc — Hoče poverjenstvo za „Pedag. društvo“. O delovanji društva v minulemu letu poroča podpredsednik g. Nerat. Dotičnemu poročilu povzamemo, da je društvo zborovalo sedemkrat in sicer 6krat v Mariboru, jedenkrat pa v Št. Jurji ob Pesnici. V posameznih zborih so predavali: Gospod ravnatelj Schreiner 4krat (dne 7. aprila „o Komenskem“, dne 2. junija „o Maks Schiefflovi knjigi“, dne 1. septembra „o selitvi rastlin“ in 1. decembra „o učilni razstavi“), g. prof. Koprivnik 1krat (o knjigi: Der Schulgarten von Julius Jablanecy), g. Gabr. Majcen 1krat (o učnih načrtih sploh in o učnem načrtu o nazornem nauku posebej) in g. Leskovar 1krat o knjigi: „Abhilfe gegen Willkür und Protektion bei Besetzung von Lehrstellen“. Slavnostno zborovanje dne 7. aprila v proslavo 300letnice rojstva J. A. Komenskega se je vršilo kaj sijajno.

Dohodkov je imelo društvo 54 glđ. 10 kr., izdatkov 42 glđ. 68 kr. Torej prebitka 11 glđ. 42 kr.

Začetkom leta bilo je udov 50; mej letom so izstopili 4, pristopilo pa jih je 8, tako, da je bilo koncem društvenega leta 54 društvenikov.

Poročilo se je vzelo z zadovoljstvom na znanje in prešlo se je k prihodnji točki dnevnega reda, k volitvam.

Ker je dosedanji predsednik, g. ravn. Schreiner iz tehtnih vzrokov predsedništvo odklonil zagotavljačé nas svoje podpore na drug način, bili so izbrani v odbor ti-le gg. in sicer: M. J. Nerat predsednikom, prof. J. Koprivnik njegovim namestnikom, gospa Berta Aufrecht blagajnikom, gdč. Marija Turk in g. Franc Kranjc zapisničarjema, gg. Henrik Schreiner, J. Fistravec in J. Lasbajer — Ruše pa odbornikom.

Neki važni predlog se je radi prepíche udeležitve preložil do prihodnjega zborovanja. —!

Iz Slovenjegradeca. V preteklem letu je naše društvo petkrat zborovalo in sicer: 6. januarja, 19. marcija, 2. junija, 1. septembra in pa 19. novembra vselej v Slovenjegradi. Predsedoval je zborom e. kr. okrajni šolski nadzornik g. J. Trobej.

Pri zborovanjih obravnavala so se ta-le vprašanja:

1. „O razmerji realij k učnemu jeziku“ (govoril g. predsednik Trobej).
2. „Katerih napak naj se učitelj v šoli varuje“ (gov. Rozman).
3. „Kako naj vzbuja in pospešuje učitelj zanimanje ljudstva za šolo“ (g. Mursec).
4. „O istinitosti pouka“ (g. Runovc).
5. „O govornih vajah v šoli“ (g. Schechel) in
6. „Učni poskus iz materinščine v višjem oddelku“ (g. Vrečko).
7. Dne 2. junija se je ob jednom slavila 300letna spomenica Komenskega ter je govoril gosp.

predsednik Trobej „o življenji Komenskega in o njegovih pedagogičnih in didaktičnih načelih.

Pri vseh zborovanjih se je razgovarjalo še tudi o raznih pedagogičnih in didaktičnih rečeh, posebno o nekaterih odlokkih slav. šolskih oblastij.

Omeniti nam je, da je dal slav. okrajni šolski svet v Slovenjegradi na jednorazrednicah tega okraja štiri četrtke v letu prosto v ta namen, da se učitelji vdeležijo društvenih zborovanj, kar bode naše društveno življenje gotovo še bolj ojačilo. Razun jednega so vsi učitelji in vse učiteljice tega okraja udje društva.

Najbolj obiskani zborovanji ste bili dne 2. junija in pa dne 19. novembra.

Upati je, da se bode v novem letu naše učiteljstvo še mnogobrojnejše zbiralo v društvu in ga povzdignilo v pravo ognjišče stanovske vzajemnosti.

Pri tej priložnosti je omeniti tudi lepe in hvalevredne kolegijalnosti, koja navdaja učiteljstvo okraja in dal Bog, da bi se vsi tudi naprej tako lepo razumeli ter tako stanovski ugled vedno bolj krepili. Sloga jači, nesloga tlači. Na dobro srečo tudi letošnje leto!

V.

Šoštanj. Gospod urednik! Dovolite, da se o novem letu oglasim kot poročevalec društva, o kojem še najbrž nikoli niste dobili poročila — saj jaz se ga ne spominjam. Prosim torej, da imate prvokrat z menoj malo potrpljenja.*)

Nas je sicer majhno število — sedem tovarišev v okraji gleda le od strani na društvo! — a društvo vsekako napreduje in deluje pošteno držéč se strogo društvenih pravil. Od važnejih podavanj v min. letu naj bode omenjena: Levstik: Kako snažnost v mladini gojiti? — Kramar: Učitelj, značaj — Trobej: Trtna uš, metodična obravnava — Skaza: Kako se zamore trpinčenje živali vspešno zabraniti? itd. Od vseh najlepše pa je bilo zborovanje v proslavo 300letnice Komenskega, h kojemu so vrli in ljubeznjivi tovariši iz celjskega, laškega in vranskega okraja prišli v izredno velikem številu in s tem k sijajnemu izidu veliko pripomogli. Ko je bil predsednik g. Levstik navzoče prisrčno pozdravil, narisal nam je g. Kramar Komenskyja vsestranski dovršeno. Po zborovanji podali smo se na bližnji grič „gorico“, od koder imaš najlepši pogled v prelepo Šaleško dolino, potem pa v prostorno čitalnico k skupnemu obedu, kjer se je vršila napitnica za napitnico. Bili smo kakor jedna velika obitelj, kojej oče je — Bog, a mati — domovina slovenska. Počastila sta nas tudi gg. Vošnjak in Kacič, oba zaslužna uda okr. šolskega sveta in okr. odbora. Le prehitro nam je odpeljal vlak drage goste.

*) Dobro došli, a oprostite da ne moremo objaviti vsega. Nakopalo bi nam to le neplodno polemiko, stvari, za katero plamtite, pa bi nič ne koristilo, pač pa najbrž našemu ugledu škodovalo. Uredn.

Zadnje zborovanje imeli smo na novega leta dan v tukajšnji čitalnici. Društvu pristopil je nov ud g. Pilih, tako da šteje sedaj 11 udov. Pri volitvi izvoljeni so bili g. Levstik predsednikom, gosp. Skaza podpredsednikom in blagajnikom, g. Kramar tajnikom in pevovodji, gg. Trobej in Smolnikar pa odbornikoma. Po vplačevanju letnine za „Zavezo“ se določi bodoče zborovanje na velikonočni ponedeljek v Šmartnu ob Paki. Gosp. Kramar predlaga, da se naj naše društvo priklopi „Lehrerbundu“ glede na prošnje o zboljšani učiteljskih plač. Obvelja. — Dalje predlaga, da se storé vsemožni koraki glede na pooblastila pri izplačevanju mesečnine pri našem davkarskem uradu. Jeden g. uradnikov namreč zahteva, da vsi učitelji, ki sami pryega ne morejo priti po denar, dadó odposlanecem s 50 kr. kolekovanu poblastilo in vrh tega potrjeno od c. kr. notarijata. Ker bi to povzročilo novih stroškov in tega najbrž tudi nikjer ni, se je temu z vsemi silami upirati. Obvelja. — Do sedaj je vedno jeden lokalnih učiteljev vzel denar in postal poštnim potom ovim, ki zaradi šole slabega pota itd. sami niso mogli priti. Gosp. urednik, morda nam Vi zamorete svetovati, kako v tej reči postopati.“

Dostavek uredništva. Po našem mnenju zamore odpomoči v tem le šolska oblast, kajti davkarija drži se svojih postavnih instrukcij. Skupen korak učiteljstva vsega okraja pri okr. oziroma c. kr. deželnem šolskem svetu utegne imeti zaželjeni vspeli.

Celjski okraj. (Vabilo.) „Učit. društvo za celjski in laški okraj“ ima na svečnico, 2. febr. t. l., ob deseti uri dopoldne v celjski okoliški šoli svoj letni glavni zbor. Ker se dne 6. januarja t. l. zalvojo slabega vremena ni zadostno število udov zbralo, ostane prejšnji dnevni red. Obilne udeležbe pričakuje in prosi odbor.

Ormoški okraj. Občni zbor „učiteljskega društva za ormoški okraj“ se bode vršil z že naznanjenim vspeedom dne 9. februarja t. l. v šolskem poslopju ormoškem. Začetek točno ob polu 11. uri dopoldan. Odbor prosi vdeležbe vseh društvenikov, ker je važen občni zbor in bode vsak vdeleženeč se imel priložnost občudovati „novo patentirano šolsko klop g. Ivana Weixlna, nadučitelja v Kamnici pri Mariboru“.

Anton Porekar, tačasni podpredsednik.

Dopisi in druge vesti.

Iz Kranja. „Učiteljsko društvo za Kranjski šolski okraj“ priredilo je v korist podporne zaloge 5. t. m. svoj I. koncert v prostorih narodne čitalnice v Kranji. Tega koncerta se je vdeležilo obilo zavednega, izbranega meščanstva kranjskega, mnogo učiteljev domačega ip. sosečnih okrajev, a Bogu bodi milo potoženo, niti jeden c. kr. uradnikov! To nas boli! Tudi naš gospod c. kr. okrajni šolski nadzornik se nas demonstrativno ogiblje. Niti jednokrat se še ni vdeležil zborovanj našega društva. To nas žali, ker beremo, da so po drugod pri društvenih zborovanjih vsakokrat navzoči c. kr. šolski nadzorniki podpirajoč učiteljstvo z besedo in dejanjem, da lažje doseže svoj smoter.

Vspored koncerta se je zvršil prav povoljno Prvo točko: C. M. Weber: Preciosa in sedmo: P. Rode: Air Varié aviral je kaj mojstersko učiteljski godbeni kvartet tržiški in bil zato obilo pohvaljen. Druga točka v vspeodu je bil nagovor gospoda nadiučitelja L. Jelenca, glaseč se tako-le:

Slavna gospóda! Življenje je boj. Kako izvrstno je karakterizovana v tem kratkem Erjavčevem izreku vsa ona tragedija, ki se dan na dan snuje pred našimi očmi in ki ji pravimo življenje! Vsak dan nudi nam obilico dokazov za to trditve: povsod, kamur pogledamo, na vseh črtah bje se boj, ljut boj, ne boj krvavi, a boj duševni, boj moralni in intelektualni! Da, življenje je boj!

Bog pa sili k združenju, spaja pojedine slabe sile v skupno, mogočno celoto, katera je potem usposobljena za krepak, vsestransk odpor. Tudi tukaj pokaže se nam istinitost gorenjega izreka, kajti tudi to posledično boja opažamo, kjer le hočemo. Društva, zadruge, bratovščine, korporacije, klubi itd. itd. rastejo iz tal kakor gobe. Nekdo je imenoval naše stoletje stoletje društev in ne po krivici. Ne trdim, da so ravno vsa neobhodno potrebna in da bi brez njih ne bilo mogoče živeti: no, nekatere izmed njih je rodila živa potreba. To so v prvi vrsti ona, ki so podlaga duševnemu ali socialnemu razvoju naroda, ki so torej za njegov obstanek principijelne važnosti. Ni nam treba dolgo iskati takih; omenjam le naše družbe sv. Cirila in Metoda, družbe sv. Mohora, Slov. Maticе itd.

Danes, gospóda moja, usoja si stopiti pred Vas učiteljsko društvo za Kranjski okraj. Učiteljska društva so, kakor znači že ime, stanovska društva. Da so stanovska društva velikega pomena za dotični stan, ni mi treba dokazovati. Kolikoršna pa bode važnost in korist teh društev za pojedine člane dotičnega stanu, to vendar ne odločuje o njih občni vrednosti. Ta se marveč ceni po njih večji ali manjši splošni koristi. Samo po sebi usiljuje se mi pri tem premišljevanji vprašanje, kako je z učiteljskimi društvi; je-li so ta važna le za člane stanovske, ali nimajo mari tudi kake, občne vrednosti?

Malo znan je širjemu občinstvu namen učiteljskih društev in marsikomu utegne zbuditi se misel, so-li potrebna ali ne. Zato mi bodi dovoljeno, gospóda slavna, danes, ko imam čast, javno sta pred Vami, nekoliko pretresati to gotovo umestno vprašanje in prosim v to Vašega blagohotnega potrpljenja. Ne bom zlorabil Vaše dobrote in le na kratko hočem odgovoriti na sledeča vprašanja: Ali so nastala učiteljska društva iz potrebe, kake koristi so v obče in kake za slovenski narod posebe?

Ko so se pred 25 leti prvokrat združili avstrijski učitelji, silila jih je potreba v to. Po mogočnem našem cesarstvu odmeval je klic do tedaj robovanega, skoro skrajno zaničevanega stanu učiteljskega, klic po svobodi in po oni stopinji v človeški družbi, katera mu gre po njegovi važnosti. V prvi vrsti so nastala torej učiteljska društva iz potezanja za pravice učiteljstva. In ne zastoj; v moralnem oziru smemo z uspehi zadovoljni biti. S ponosom vidi se danes učitelj v vrstah inteligencije in prizna se mu tudi pravo za to.

Ali na tem častnem mestu tudi vzdržati se, je zdaj njegova glavna naloga. Za to usposobiti ga more pa le višja naobraženost. Ves svet napreduje, nazadovati noče, ne sme niti učitelj! Ta želja po višji naobraženosti je drugi plemenitejši povod učiteljskim društvom, to je njih glavni namen. Mirno in tiho je njih delovanje, nikjer ne nastopajo agresivno, povsod le brez hrupa skrbé za izobrazovanje svojih članov. S tem pa ne koristijo le sebi, temveč največjo korist ima narod, v katerem delovati so poklicani. Kakoršen učitelj, taka šola. Le temeljito izobraženo, v svojem jedru zdravo učiteljstvo more ustvariti zdravo narodno šolstvo. O učitelji pa, ki skrbí za svoje nadaljno izobrazovanje, smelo lahko trdimo, da je vnet za svoj poklic in da se zaveda svojih dolžnostij. Očitno je tudi, da pripomočke za napredovanje si laže in gotovejše preskrbi društvo nego pa posameznik. Ker se torej želja po višji naobraženosti izvaja iz zavedanja dolžnosti in vnetosti za poklic; ker višja naobraženost učitelja vedno bolj usposoblja za njegovo težavno delovanje; ker se dalje ta smoter veliko laže doseže skupno, nego ako vsak sam za-se za njim teži: lahko sklepamo, da je število učiteljskih društev nekako merilo o stanovski zavednosti in o kakovostni vrednosti učiteljstva dotične dežele. In ker dalje vsopredno z dobrim učiteljstvom raste dobrot narodnih šol in po teh raste tudi narodna omika, dovoljen mi bodi sklep, da je število učiteljskih društev ob enem tudi merilo za izobraženost naroda. Poglejmo Češko, v katerej biva tako visoko naobražen narod. In kaj vidimo tam? Vso deželo prepreza tako gosta mreža učiteljskih društev kakor nobedne druge.

Iz navedenega pa je že jasno, da so učiteljska društva ne le važna za učiteljstvo samo, temveč

imajo tudi občno korist, in razmisliti mi je le še vprašanje, kako korist ima slovenski narod od slovenskih učiteljskih društev.

Po narodnih društvih širi se in utrjuje narodna zavest. Vsa naša učiteljska društva so sezidana na narodnem temelji in imajo izključno slovenski značaj. Zavedno učiteljstvo pa je jeden glavnih činiteljev za ohranjanje naroda; kajti ono nam s skrbno gojitvijo materinščine vzgaja domoljubno deco in — to vemo vsi — kdor ima mladino, ima bodočnost. Jasno je torej, da korist od slovenskih, učiteljskih društev ima narod slovenski, ako óna stojé na stališči zavednosti in domoljubja. In na tem stališči stojé in bodo vedno stala.

Rekel sem prej, da učiteljstvo sme biti zadovoljno z moralnimi pridobitvami zadnjih 25 let. Z moralnimi pač, ne tako z gnotnimi. Ni mi namen tu peti jeremijad, le to mi bodi dovoljeno omeniti, da, kakor znano, skrbi dostikrat ovirajo uspešno delovanje in jemljó veselje do njega. Spoznati resnico teh besed imelo je učiteljstvo vseh dežel in časov doselej pač prilike dovolj. Zastoj trka v tem oziru na razna vrata, zastoj, tukaj se mu ne odpre! Ker je pa očitno, da čim manj se je učiteljstvu boriti z gnotno sirotščino, tem laže posveti vse svoje sile vzvišenemu svojemu poklicu, pomaglo si je samo in pomneč pregovor: „Pomozi si sam in Bog ti pomore“; želó delovati na zboljšanje svojih gnotnih razmer. V to svrhu začele so se ustanavljati po raznih krajih podporne zaloge, kojim je prva naloga, podpirati po boleznih in drugih nezgodah prizadete tovariše. Tudi naše društvo sklenilo je to blago idejo, zasnovano na temelji bratoljubja in kolegialitete, vživotvoriti v svojem delokrogu. Gotovo lepa naloga, častna naloga ali težka! S strahom smo se je lotili; kajti njen uspeh odvisen je od tega, kako bode zavedno občinstvo sprejeó te naše težnje. Današnji večer pa nam je obudil veselo upanje. Z Vašo pomočjo, gospóda moja, položili smo nočoj trden temelj, na katerem se bode veselo dalje zidalo. S svojim častnim odzvanjem našemu povabilu pokazali ste, gospóda slavna, da uvažujete naše težnje in to nam je vesel prognostikon za vspevanje naše zaloge. Najsrčnejša hvala Vam za to, častita gospóda, in ako si usojam priporočati to novo rojeno dete i Vaši nadaljni blagonaklonjenosti, prosim, pomislite, da bo končno korist od tega imel le ljubljeni naš narod. Skromen — ne tajimo — je naš delokrog, še skromnejše naše stališče na družbeni lestvici, a vendar — in temu nihče ne oporeka — je učiteljstvo dandanes važen činitelj v socialnem in še bolj v kulturnem razvoju naroda.

In zato, gospóda moja, naj Vam bode najlepša zahvala na Vašej krepkej podpori naših prizadevanj zavest, da ste s tem prav za prav koristili narodu svojemu, ker tukaj boje z Gospodom lahko rekli: „Kar ste storili jednemu mojih v mojem imenu, to ste meni storili.“

Jako je ugajal A. Müllerjev dvospev: „V slovo“, pela gospa učiteljica Oman-Ihan in gospod nadučitelj K. Benedik. Pesem sta morala zbog izvrstnega podavanja ponoviti. Zelo je bil všeč tudi A. Hajdrihova „Sirota“, moški zbor z altsolo, ki ga je pela gospica učiteljica Gab. Ihan. Občinstvo je tudi to pesem sprejelo z viharnim ploskanjem in pevci so jo morali ponoviti. Deklamacija gospe Oman-Ihan „Prešernova oporoka“ navdušila nas je zelo, vsaj jo je pa tudi podala izborno, s pravim občutkom in naredila močan vtis. Tudi A. Nedvedov „Vijolčin vonj“, mešan zbor, Hug. Sattnerjev „Pogled v nedolžno oko“, kvartet in A. Nedvedova „Avstrija moja“ peli so se dobro. Pevci so želi obilo pohvale.

Učiteljsko društvo je pokazalo pri tem koncertu, da ima izborne moči. Upamo, da bode v svojem II. koncertu nastopilo v povečanem številu, ko marsikoga ne bode zadržavala doma izredno huda zima. Pa tudi od občinstva pričakujemo pri II. društvenem koncertu večje udeležbe.

S Krasa. (Pakiž in Fabijani †). Dne 27. decembra (min. I.) izročili smo zopet jednega, komaj 31 let starega tovariša materi zemlji, umrl je Ant. Pakiž, nadučitelj v Lokvi, hipoma zadet od kapi. Pokojni je dovršil učiteljske v Kopru l. 1880. z dobrim vspehom in je še stiri mladih mnogoštevilnega tečaja.

Bil je rajni Anton značajan mož, dober učitelj, miren, resen in trezen. Nasproti kolegom je bil prijazen, soprog in vsem znancem ljubeznjiv. Občini je tajnikoval več let in se svojo marljivostjo dobil tamkaj tudi orgljarstvo, kateri službi je poleg svojega poklica vestno opravljal. Ostavil je mlado soprogo, ki je nekaj ur po smrti umrlega povila sinčka.

Kakó čiščen in spoštovan je bil blagi Anton, pokazala je obilna udeležba pri pogrebu v kljub vsej mrzleji zimi in burji, kakoršno imamo na Krasu. Tovariši so mu zapeli običajno v cerkvi in na grobu kaj izborno žalostinko ter nabrali potem z drugimi gospodi vred vsoto 12 gld. za družbo sv. Cirila in Metoda (mesto vencev). Bodi pokojnemu za njegovo delovanje blag spomin in zemljica lahka, čednostim njegovim pa dobrih posnemovalcev!

Te dni je tudi umrl v Štanjelu, 87 let stari N. Fabjani, veleposesnik, umen kmetovalec in jako imovit bogataš. Bil je svoje dni zastopnik pomnoženega okrajnega šolskega sveta in je kot tak odločno nasprotoval razširjenju šol v okrajih, češ, da narastejo previsoki davki in prav zbog tega mu bodi v našem glasilu posvečenih teh par vrstic v trajen spomin! l.

Iz Ljubljane. Razdelitev obleke revnim učencem in učenkam tukajšnjih ljudskih šol vršila se je ob mnogobrojni udeležbi v nedeljo dne 18. dec. m. l.

ob 11. uri dopoldne v redutni dvorani. Navzoči so bili prevz. gosp. knezoškof, načelnik deželne vlade g. baron Hein z gospo soprogo in več druge odlične gospóde. Po primernem nagovoru okr. šolskega nadzornika g. A. Žumra pričela se je razdelitev. Deckom blagovolila sta deliti prevz. g. knezoškof in načelnik deželni vladi, g. baron Hein, deklicam pa gospa barona Heina. V vsem obdarovalo se je nad sto otrok. 85 dobilo jih je popolno obleko in 16 samo čevlje. Razun tega dobil je tudi vsak otrok po nekaj pekarije. Po razdelitvi zahvalila se je deklica v lepih besedah v imenu obdarovancev za prejete dari. K sklepu spregovoril je tudi prevz. gosp. knezoškof k otrokom in jih spodbujal k hvaležnosti, pridnosti in pokorščini in jim je podelil sv. blagoslov. — Gospejnemu odboru posebe načelnici gospej Murnikovi vsa čast in hvala za ta blagi in plemeniti čin, ki naj se tudi v prihodnje ponavlja. „Novice“.

Raznoternosti.

(Presvitli cesar) podaril je krajnemu šolskemu svetu v Št. Jerneji pri Ločah za razširjanje tamošnje šole 200 gld.

(Jože Horvat †.) 17. t. m. je v Ljutomeru umrl nagle smrti priljubljen tamošnji nadučitelj in načelnik krajnega šolskega sveta, gospod Jože Horvat.* Zadel ga je kap v 55. letu njegove dobe. Zemljica mu lahka in blag spomin!

(Pouk v šolski higieni.) Na c. kr. učiteljski v Mariboru imenovan je učiteljem za ta predmet med. dr. g. Filip Terč, v Ljubljani pa bodeta v tem predmetu poučevala vladni svetovalec g. dr. Fr. Keesbacher in g. dr. Fr. Zupanec.

(Važno za šolska vodstva) so „poštne proste dopisnice“ (Portofreie Correspondenzkarten), ki se dobé v obeh deželnih jezikih pri vsakem poštnem uradu, ako se tam zahtevajo ali naročé. 25 kosov velja 4 kr. Prilicne so za kratka, seveda le uradna poročila, ter prihranijo mnogo papirja in zavitkov.

(Huda zima.) Obilen sneg v ormoškem okraju je povzročil, da po nekaterih šolah učitelji po več dni niso mogli poučevati, ker še najbližnji otroci niso mogli do šole. — V logaškem okraju pa so se radi hudega mraza — 25 in še več stopinj po Celziji — šole uradno zaključile.

(V Belem gradu umrl) je pred kratkim srbski naučni minister Jovan Bošković, jeden najodličnejših članov srbskega kabineta. Rojen je bil v Novem Sadu in prišel v Belgrad kot deželni bibliotekar in kustos narodnega muzeja. Bil je prvi srbski filolog. Sprožil je reformacijo srbskih gimnazij, katere pa ni mogel dovršiti. Pogreb vršil se je na državne troške.

*) Prav lepo prosimo bližnje njegove sodruga, da nam kateri piše in vpošlje do prih. „Pop.“ številke ranjkega obširnej žvotopis. Uredn.

(Srbsko pisateljsko društvo), ki se je lansko leto ustanovilo v Belemgradu, imelo je koncem minolega leta 2441 članov in podpornikov iz vseh slojev naroda. Največ članov je bilo v Srbiji 1607, ostali pa se razdeli tako-le: Črnagora 67, Dalmacija 291, Bačka in Banat 218, Hrvastka in Slavonija 307, v drugih deželah 177. Člani so trojne vrste, ustanovni, ki plačajo 150 dinarjev (frankov) in podporni, ki plačujejo po 10 in po 6 dinarjev. Prva svoja dela izda društvo tekom tega leta. Namen društvu je vsestransko podpirati srbske pisatelje in buditi mej narodom ljubezen do čitanja.

Prošnja

do čast. prejemnikov „Zabavne knjižnice za slov. mladino“.

P. n. naročnikom svoje mladinske knjižnice sem bil o svojem času na ovojnem listu II. zvezka obljubil, da hočem izdati III. zvezek „Zab. knjižnice“ — ako ne bo de kakih ovir — meseca januarja 1893. Ker sem pa našel sedaj o novem letu pri pregledovanji svojih beležk še mnogo, mnogo zaostaline, ne upam si pri najboljše volji že sedaj s III. zvezek. na svetlo, in to tembolj, ker se mi je dosedaj s poslano naročnino še le polovica tiskarskih stroškov povrnilo. Z ozirom na to obračam se na tem mestu do vseh p. n. prejemnikov, ki še za doposlane jim knjižice dotičnih zneskov niso poravnali, da to prav kmalu storiti izvolé, da mi bo de potem mogoče izdati še skoraj obljubljeni snopič. — Tudi na „Narodnih legendah“ je še precej zaostankov, in baš to je vzrok, da še do sedaj s IV. zvezkom — ki je v rokopisu že davno dovršen — nisem mogel na svetlo. Ako kdo knjižic ne mara, lahko mi je vrne pod istim ovitkom, pod katerim jih je prejel. Onih p. n. naročnikov zlasti pa krajinah šol-

skih svetov, ki so mi pismeno naznanili čas, kedaj račune poravnajo, ta prošnja ne zadeva.

V Središču, dne 20. januarja 1893.

Anton Kosi,

učitelj, izdajatelj in urednik „Zabavne knjižnice za slov. mladino“.

Najtoplejšo zahvalo

izrekate voditeljstvu ljudskih šol v Dolenjem in Gorenjem Logatci častitemu odboru ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Logatci in sicer velečen. gospem Gruntar Mariji, Levičnik Mariji, Majdič Amaliji in Ribnikar Mariji, ter gospicama Arko Ivanki in Rihar Frančiški za ves njihov trud, katerega jim je povzročilo prirejanje veselice, osobito pa nabiranje daril, iz katere zbirke se je napravila obleka ubožnej mladini logaških ljud. šol. Dneva 24. december 1892 in 5. januar 1893 ne ostaneta le v vednem spominu onim 100 otrokom, kateri so bili obdarovani, temveč vsem drugim. Bog Vam poverni stotero, kar ste revnej in potrebnej mladini sprosili — kar ste ji dobrega storili!

Voditeljstvu ljudskih šol v Logatci
dne 6. januarja 1893.

Vojteh Ribnikar. **Ivan Kerne.**

Zahvala!

Slavno in prekoristno društvo Narodna šola poslalo je za malo vplačano vsoto tukajšni ljudski šoli zelo mnogo raznih učnih pripomočkov, kakor zvezkov, peres, svinčnikov itd., za kar se v imenu revne šolske mladine najtopleje zahvaljuje

Vodit. ljudske šole v Dolenjem Logatci
dne 6. januarja 1893.

Razpisi natečajev.

Št. 10.
O. š. sv.

Oglas.

Na jednorazredni ljudski šoli v Brezovici se slovenskim učnim jezikom popolniti je začasno ali stalno služba učitelja in voditelja III. plačilnega razreda; in na dvorazrednici v Hrušici se slovenskim učnim jezikom popolniti je mesto učiteljice III. plačilnega razreda.

S temi mesti združeni dohodki in užitki razvidni so iz deželne postave za Istro z 3. novembra 1874 dež. post. št. 30 odonosno s 14. decembrom 1888 dež. post. št. 1 ex 1889.

Pravilno opremljene prošnje naj se v 14 dneh predpisanim potem sem predložé.

C. kr. okr. šolki svet Volosko 8. jan. 1893.

Predsednik: Fabiani s. r.

Št. 545.

Podučiteljsko mesto.

Na dvorazredni ljudski šoli v Kostrivnici je umestiti podučiteljska služba z dohodki III. plačilnega razreda in prostim stanovanjem definitivno ali tudi provizorično.

Prosileci ali prosilke za to mesto naj vložijo svoje prošnje, katere morajo biti opremljene z spričevalom zrelosti, eventualno tudi učiteljske sposobnosti in z dokazom, da so avstrijski državljani, potom predstojnega okrajnega šolskega sveta do 30. januarja 1893 pri krajnem šolskem svetu v Kostrivnici (pošta Podplat pri Poličanah.)

Okrajni šolski svet Rogatec, 28. dec. 1892.
1-2 *Predsednik: Scherer s. r.*

Št. 15.

Podučiteljsko mesto.

Na dvorazredni ljudski šoli v Mozirji je umestiti podučiteljsko mesto z dohodki po III. plač. razredu definitivno ali tudi provizorično.

Prosileci in prosilke za to mesto naj vložijo svoje prošnje, katere morajo biti opremljene z zrelostnim oziroma s sposobnostnim spričevalom in z dokazom avstrijskega državljanstva potom predstojnega okrajnega šolskega sveta do 30. jan. 1893 pri krajnem šolskem svetu v Mozirji.

Znanje slovenskega jezika je pogoj.

Okr. šolski svet Gornjigrad 4. jan. 1893.

Predsednik: Wagner s. r.

Št. 1036.
O. š. sv.

Natečaj.

V sežanskem šolskem okraju so namestiti ta-le učiteljska mesta definitivno ali tudi provizorno.

1. Mesto nadučitelja na dvorazredni ljudski šoli v Lokvi (Corgnale),

2. Mesto učitelja na štirirazrednici v Komnu.

3. Mesto učitelja-voditelja na jednorazrednici v Velikem dolu.

Prosilci naj vložijo v teku 4 tednov po razglasu tega razpisa v časniku „Osservatore Tiestino“ svoje prošnje, katere morajo biti opremljene s pričevalom zrelosti in učiteljske sposobnosti, z dokazom avstrijskega državljanstva in pri 1. in 3. z dokazom sposobnosti za subsidiarinen pouk katoliškega verouka, potem predstojnega okr. šolskega sveta pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Sežani.

C. kr. okrajni šolski svet Sežana,
2. januarja 1893.

Predsednik.

Št. 16. II.

Učiteljsko mesto.

Na petrazrednici z dvema paralelkama v Slov. Bistrici je umestiti učiteljsko mesto drugega plačilnega reda.

Prosilci ali prošilke za to mesto naj pošljejo svoje opremljene prošnje, opravljene osobito tudi z dokazom avstrijskega državljanstva do 15. febr. 1893 krajnemu šolskemu svetu v Slov. Bistrici. Okr. šolski svet Sl. Bistrički 14. jan. 1893.

Predsednik: Kankowsky s. r.

Št. 888.

Podučiteljsko mesto.

II. Na dvorazredni ljudski šoli III. plačilnega razreda v Št. Ožbaltu ob Dravi je umestiti podučiteljsko mesto definitivno ali tudi provizorično.

Prosilci naj svoje redno opremljene prošnje z dokazom avstrijskega državljanstva ypošljejo predpisanim potom do 20. februarja 1893 krajnemu šolskemu svetu v Št. Ožbaltu ob Dravi.

Znanje slovenskega jezika je potrebno.

Okr. šol. svet Mahrenberški 24. dec. 1892.

Predsednik: Finetti s. r.

Št. 34. I.

Podučiteljska služba.

V šolskem okraju okolica mariborska se bode stalno oziroma začasno namestila početkom poletnega poluletja 1892/93 na trirazrednici v Selnici ob Dravi in na štirirazrednici v Št. Ilji v Slov. gor. po jedna podučiteljska služba. Obe imenovani šoli ste uvrščeni v IV. plačilni razred.

Prosilci za imenovani mesti morajo poslati svoje prošnje opremljene z zrelostnim pričevalom, z dokazom avstrijskega državljanstva in oziroma s pričevalom sposobnosti za pouk, najpozneje do 15. feb. t. l. dotičnim krajinim šolskim svetom.

Okr. šolski svet Mariborske okolice
11. januarja 1893.

Predsednik: Kankowsky s. r.

Št. 289.

Podučiteljsko mesto.

Na mešani dvorazredni ljudski šoli IV. plačilnega razreda v farnem kraju Kapla je umestiti podučiteljsko mesto definitivno, eventualno provizorično.

Prosilci ali prošilke za to mesto, s katerim je združen brezplačen vžitek s potrebnim pohištvom opravljene izbe in brezplačno kurjavo (za drv) naj vložijo svoje z zrelostnim pričevalom, oziroma s pričevalom zrelosti in učne sposobnosti ter z dokazom avstrijskega državljanstva itd. opremljene prošnje najpozneje do 10. februarja t. l. pri krajnem šolskem svetu v Kapli pošta Arvež (Arnfels).

Zahteva se znanje slovenskega jezika.

Okr. šolski svet Arvež 3. januarja 1893.

Predsednik Scherer s. r.

Alfred Pungeršek

knjigovez v Celji v gosposki ulici

priporoča se p. n. gospodom učiteljem za vezanje knjig, časopisov itd. kakor tudi za galanterijska dela.

Zunanja naročila se takoj točno zvršijo.

Današnja številka postali smo nekaterim šolskim vodstvom in posamnim učiteljem (učiteljicam) — nenaročnikom, ki prve številke niso prejeli, na ogled. Ako se na list naroče, dopošljemo jim takoj lahko tudi prvo številko. Te številke pa nam ni treba vračati; pač pa nujno prosimo one, kateri želé list tudi na dalje prejemati, da nam to vsaj do 5. februarja javijo oziroma nam pošljejo naročnino. Od 3. številke naprej bode se namreč list le v tolikem številu tiskal, kolikor se je oglasilo odbiralatelj.

Stare naše dolžnike pa še tem potom jedenkrat pozivljamo, da storijo končno do meseca marca gotovo svojo dolžnost.

Upravništvo.

Vsebina. I. Slovenskemu učiteljstvu pričetkom leta 1893. (Vojteh Ribnikar.) — II. Psihološki listi. (H. Schreiner.) (II.) — III. Slovniske črtice. (M. Herič.) (VIII.) — IV. Slovstvo. (Ocena in Novosti.) — V. Doneski k zgodovini naših šol. (XIII.) (Iv. Strelec.) — VI. Društveni vestnik. — VII. Dopisi in druge vesti. — Raznoternosti. — VIII. Natečaji in inserat. — IX.